

פרשת פקודי

ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד
לשרת בקדש ויעשו את בגדי הקדש אשר לאהרן כאשר
צוה ה' את משה [לט, א].

הא דחילקן הכתוב, דברישא דקרא כתיב
'בגדי שרד' ובסיפא כתיב 'בגדי
הקדש', ביאר האבא ז"ל דהיינו משום
דבסיפא דקרא כתיב 'כאשר צוה', וציווי
היינו מיד ולדורות, וממילא רק בסיפא
דמיירי בבגדי כהונה שייך לשון כזה,
משא"כ בבגדי שרד שאינו נוהג לדורות
]והיינו לשיטת רש"י (כאן ולעיל לא, י) ד'בגדי
שרד' קאי על הבגדים שמכסין בהן כלי
המשכן^{רכא}.
[תשס"ט]

ופי המעיל בתוכו כפי תחרא שפה לפיו סביב לא יקרע
[לט, כג].

והנה בפרשת תצוה (לעיל כח, לב) פירש"י
לא יקרע - כדי שלא יקרע,
והקורעו עובר בלאו שזה ממנין לאוין
שבתורה, וכן ולא יזח החשן, וכן לא
יסורו ממנו הנאמר בבדי הארון, עכ"ל.
וצ"ע, דאם הוי לאו א"כ מהיכי תיתי כלל
שעשו כן גם בכדי שלא יקרע. וביאר
האבא ז"ל, דמכיון שחזר ושנאו בפרשה
דידן דהוא פרשת עשיית הבגדים, הרי
בהכרח דאינו רק ללאו, אלא גם סיבה
לעשייתו, דאל"ה לא שייכא כלל לעשיית
הבגדים.
[תשס"ה]

שם.

כתב הרמב"ם (כלי המקדש פ"ט ה"ג), והקורע פי המעיל לוקה שנאמר לא יקרע והוא הדין לכל בגדי כהונה שהקורען דרך השחתה לוקה, עכ"ל.

וכתב במל"מ שם וז"ל, בעל קרבן חגיגה ס"ל דדווקא בשאר בגדי כהונה

אינו לוקה כי אם דרך השחתה אבל במעיל לוקה אפילו שלא בדרך השחתה וכו' ולדידי ליתנהו להני מילי, עכ"ל.

ומתבאר דדעת המל"מ דבקריעת המעיל איכא תנאי דדרך השחתה. וכן פסק הרמב"ם (שם ה"י) לגבי לאו דמזיח החושן, וז"ל, וכל המזיח חושן מעל האפוד ומפרק חיבורן דרך קלקול לוקה, עכ"ל. ויל"ע ממש"כ הרמב"ם לגבי הלאו דלא יסורו הבדים (שם פ"ב ה"ג) וז"ל, ונזהרים שלא ישמטו הבדים מן הטבעות שהמסיר

אחד מן הבדים מן הטבעות לוקה וכו', עיי"ש, ולא כתב כאן התנאי דדרך השחתה. ובאמת כן מוכח מעצם ההלכה שכתב דנזהרין שלא ישמטו, דאם היה הלאו רק בדרך קלקול הא אין צריכין ליזהר.

וביאר האבא ז"ל, שהלאו דלא יקרע הוא לעשות מעשה קריעה, וכן הלאו דלא יזח החשן הוא לפרק חיבורן, דהוא נמי כעין קריעה, ובלאוין אלו דהוא איסור דמעשה קריעה - בהן נאמר התנאי דדרך השחתה. אולם בבדי הארון הרי לא היו מחוברין להארון, רק שזה היה מקומן, והלאו הוא שלא להסירם ממקומן, ובזה לא נאמר תנאי דדרך השחתה^{רכב}.

[תשס"ה]

וירא משה את כל המלאכה וגו' ויברך אתם משה

[לט, מג].

ופירש"י, אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם ויהי נועם ה' אלקינו עלינו וגו'. והנה עי' בתוספתא (מנחות פ"ז ה"ג) שכתב וז"ל, מה היה ברכה שברכן אמר להם תשרה שכינה על מעשה ידיכם וכו' אמר להם

רכב. א"ה, עד כאן ביאר הגר"מ הלוי (שליט"א) זצוק"ל, שהלאוין חלוקין ולכן גדרן שונה, ולא ביאר יותר, וצע"ק.

כשם שנתעסקתם במלאכת משכן ושרתה שכינה על מעשה ידיכם כך תזכו ותבנו לפניו בית הבחירה ותשרה שכינה על מעשה ידיכם והם אומרים ויהי נועם ה' אלקינו עלינו וגו', עכ"ל. וצ"ע במש"כ 'ושרתה שכינה על מעשה ידיכם', דהא לכאורה עדיין לא שרתה עד יום השמיני.

וביאר האבא ז"ל עפי"ד הגמ' בבכורות (יז, ב) דמספק"ל אם אפשר לצמצם בידי אדם, ומייתי ראיה ממדת כלים וממדת מזבח [וצ"ע למה נקט מזבח יותר משאר הכלים, עוד צ"ע במה דפירש"י שם 'ממדת כלים' - דאמר רחמנא ועשית שלחן אלמא צמצמו יפה ועשאוהו באמותיו מצומצמות', עכ"ל. וצ"ע למה נקט שלחן יותר משאר הכלים], ומשני, שאני התם דאמר רחמנא עביד ובכל היכא דמצית למיעבד נחא ליה הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל. ופירש"י וז"ל, 'ובכל היכא דמצית למיעבד נחא ליה - ולעולם לא צמצמו יפה, הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל - כל מלאכת התבנית, דוד אמרו לפסוק זה ולא גרסינן ליה הכא', עכ"ל. והנה זהו גירסת רש"י, אך עי' בשיטמ"ק שם (אות א) שגרס כן בהגמ', וז"ל, שאני התם דרחמנא אמר עביד - שאני התם דרחמנא אמר דכתיב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל והבין, עכ"ל. והיינו דהוא לומד דאכן מתרצינן

עפ"י פסוק זה. וצ"ע מה הכוונה בזה.

וביאר האבא ז"ל עפי"ד הגמ' בערכין (י, ב), תני רשב"ג שילוח היה מקלח מים בכאיסר צוה המלך והרחיבוהו כדי שיתרבו מימיו ונתמעטו, וחזרו ומיעטוהו והיה מקלח מים, לקיים מה שנאמר אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל גבור בגבורתו. ופירש"י, שחכמתו אינה אלא מקלקלת לפי שכלי מקדש ראשון עפ"י הגבורה נעשו דכתיב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל כל מלאכת התבנית, עכ"ל. והיינו שכלי המקדש לא נעשו ע"י חכמת בצלאל לבד, רק מפי הגבורה נעשו. וזהו ביאור דהשיטמ"ק, דכיון שנעשו מפי הגבורה, ממילא היה שייך לצמצם.

ונראה דזהו ביאור דהתרגום יונתן בפרשת כי תשא (לעיל לא, א) שכתב 'ואשלמית עמיה רוח קודשא מן קדם ה' בחכמתא', והיינו דמלבד חכמה היה צריך לרוח הקודש בכדי לבנות המשכן, ונראה דהוא מטעם המבואר.

וזהו ביאור דהתוספתא 'ושרתה שכינה על מעשה ידיכם', דהיינו, כשם ששרתה שכינה בעשיית המשכן, והוא 'מפי הגבורה' ויד ה' עלי השכיל' שהיו בעשיית המשכן - כן תזכו ותבנו וכו' ותרשרה שכינה וכו'.

[תשס"ה]

